

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
13. OKT.
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 41 (2725)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Velikovsko Srečanje v oktobru

V odgovor desetooktobrski evforiji, ki na Koroškem kar noče pojenjati, izvaja velikovska delovna skupina obeh narodnosti „Srečanje v oktobru“ zanimiv alternativni program, katerega cilj je predvsem boljše razumevanje in medsebojno spoznavanje obeh narodnosti, ne pa razdvajanje in zastrupljanje odnosov. Prireditve potekajo že od 1. oktobra, začele pa so se s koncertom znanega Akademskega pevskega zbora „France Prešeren“ iz Kranja. Zelo je uspel

jazz koncert v soboto, 2. oktobra, na katerem je igral Jazz-Selektion iz Ljubljane, sodeloval pa tudi Jazzclub Unterkärnten.

Veliko zanimanja je zbudila razstava „Predmeti v gospodinjstvu in hiši“, ki jo je v nedeljo, 3. oktobra, odprlo Prosvetno društvo „Lipa“, največ zaslug zanjo pa ima njegova predsednica Zalka Kuchling. Razstava etnografskih predmetov, zbranih v okolici Velikovca, je privabila precej obiskovalcev. Prejšnji petek, 8. oktobra, je v

okviru Srečanja v oktobru v kavarni Sanuk bral svoje koroške narečne pesmi na Dunaju živeči koroški pesnik Axel Karner.

Niz prireditev v Velikovcu se bo zaključil ob koncu tega tedna. V petek ob 20. uri bo v srednji dvorani Neue Burg nastopilo graško gledališče THEATERmeRZ s predstavo Tu felix Austria, za zaključek pa bo v nedeljo ob 19. uri v mestni cerkvi sv. Magdalene še mladinsko bogoslužje z nastopom „St.-Martin-Singers“ iz Beljaka.

Stalni udeleženec Vestnikovih izletov Strden iz Leš se je tudi letos veselo zavrtil. (Več na 4. strani)

Svet Evrope: manjšinske pravice kot kulturne človekove pravice

Vrh Sveta Evrope, ki je pretekli teden zasedal na Dunaju, je soglasno sprejel tako imenovano „Dunajsko izjavo“. V njej med drugim tudi formulira svoje stališče od manjšinskega vprašanja. Svet Evrope pojmuje manjšinska vprašanja kot kulturna vprašanja in bo evropsko konvencijo o človekovih pravicah dopolnil z določili, ki urejajo individualne kulturne pravice pripadnikov manjšin. Torej bodo kulturne pravice manjšin – jezik, kultura, tradicije in šege – sestavni del konvencije o človekovih

pravicah. Svet Evrope s tem ni sledil priporočilom, ki so zahtevala ureditev posebnih političnih pravic manjšin (npr. specifično politično zastopstvo manjšin!). Politične pravice so potemtakem urejene na osnovi splošnih demokratičnih načel.

Svet Evrope se zavzema tudi za ukrepe, ki služijo vzpostavitvi in izgraditvi zaupanja med večinami in manjšinami. To je tisto področje, ki ga usklajujeta na celovski univerzi dr. Mirko Wakounig in Brigitte Busch. S sklepom vrha Sveta Evrope bo ta dejavnost dobila

tudi ustrezno finančno podporo.

V posebni izjavi je vrh Sveta Evrope pozval k boju zoper rasizem, sovraštvo do tujcev, antisemitizem in netoleranco. V akcijskem načrtu Svet Evrope nalaga svojim članicam, da podvzamejo posebne ukrepe zoper te nedemokratične pojave.

Z „Dunajsko izjavo“ je Svet Evrope postavil novo podlago za reševanje manjšinskih vprašanj. Manjšinske pravice kot kulturne človekove pravice se zavzemajo za individualne kul-

turne in jezikovne pravice posameznika, ob tem, da bo Svet Evrope na novo uredil kontrolno instanco – Evropsko sodišče za človekove pravice. Prvič se Svet Evrope ni spuščal v vprašanje definicije manjšin, kajti človekove pravice so univerzalne in splošno veljavne.

Čeprav je dunajski vrh Sveta Evrope zadolžil ministrski komite, da operacionalizira sklepe dunajskega vrha (to bo trajalo še nekaj časa) lahko govorimo o „zgodovinskih sklepih“ Sveta Evrope.

Dr. Marjan Sturm

Kancler Vranitzky na Koroškem

Zvezni kancler Vranitzky se je v ponedeljek mudil na Koroškem in, sodeč po dnevnem časopisju, praktično nimamo drugih problemov kot praznovanje 10. oktobra. Trud koroških politikov, da bi se kancler obvezal v zadevi splošnega delnega praznika, je izzval nekaj neobveznih besed kot so „razumevanje za želje“, vendar pa bi se Vranitzky raje „ne udeleževal razprav“. Tako zagovorniki kot tudi nasprotniki da imajo „prepričljive“ argumente, glasovanje o prazniku v parlamentu pa „si lahko predstavlja“.

SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi

vabi na

premiero igre
Františka Pavlička

SLAVČEK

v nedeljo, 17. 10. '93,
ob 14.30 v farnem
domu v Komtari vasi

Nastopa mladinska
gledališka skupina
SPD „Gorjanci“

Režija Jože Vozny

Hrvaška še pred vrati Sveta Evrope

Predsednik Franjo Tudjman je pred odhodom na skupščino Sveta Evrope na Dunaju izrekel optimizem, da bo Hrvaška kmalu sprejeta v to evropsko organizacijo demokratičnih držav. Optimizem je utemeljil z izboljšanjem ugleda njegove

države v zadnjih dneh. Če pa bi sodili po tem, s sprejetjem ne bo nič, kajti prav v teh dneh je posebni odposlanec za odkrivanje vojnih zločinov na področju nekdanje Jugoslavije Mazowiecki Hrvaško obtožil težkih zločinov, ki jih je njena

vojska storila nad prebivalci srbskih vasi v Liki in severni Dalmaciji. Gre za odkritje večjega števila razmrčenih trupel, zločini pa naj bi bili storjeni prav v času Tudjmanovega obiska v New Yorku na zasedanju Generalne skupščine.

Drugi pomemben vzrok, zakaj za Hrvaško ostajajo vrata Sveta Evrope zaprta, je problem notranje demokracije. O svobodi medijev dejansko ni mogoče govoriti. Časopisi, radio in televizija so pod strogim nadzorstvom vladajoče Tudjmanove HDZ, predsedstvo parlamenta pa ni hotelo uvrstiti na dnevni red predlog zakona o radijskih in televizijskih postajah, ki ga je pripravila najmočnejša opozicijska stranka, Hrvaška socialno-liberalna stranka.

Še večji greh je storila oblast z aretacijo ožjega vodstva opozicijske stranke Dalmatinska

akcija, pri kateri je policija baje našla orožje, govori pa se, da je bilo namerno podtaknjeno.

Da bi bila mera polna, pa na Hrvaškem na skrivaj pripravljajo še zakon o zaščiti države, ki naj bi kot kaznivo dejanje uvedel celo verbalni delikt, ki je značilen za totalitarne nedemokratične sisteme.

„Franjo, bodi pameten, sicer ne boš sprejet med evropske demokrate!“

Posojilnica-Bank Podjuna,
poslovalnica Škocijan

vabi na

otvoritev
prenovljenih
prostorov

v soboto, 16. oktobra
1993, ob 10. uri

Za jed in pijačo bo
poskrbljeno!

Kot vsako leto je bila tudi letos proslava na celovškem pokopališču pred deželnim spomenikom. Srca so kipela od domovinske zvestobe, sodelovale so vse mogoče domovinske organizacije, deželni politiki, vojska, noše... In gospod deželni glavar je v svojem govoru ponovil svojo vizijo sprave: slovenska narodna skupnost naj bi bila vključena v ta praznovanja, za 75-letnico

Sonje Wakounig

Uradni praznik Slovenije in Koroške?

pa naj bi prišli pomagat tudi tisti Slovenci, ki po plebiscitu niso imeli sreče, da bi ostali v materi Avstriji in se morajo danes bosti z drugimi spravami, revanšizmi, gospodarskimi in vojaškimi aferami, cvetočimi nacionalizmi in prenikajočimi plačami kar lepo na sončni strani Alp.

Gospod Zernatto je svoj modrooki pogled uprl v bodočnost, v „praznik skupnosti“, pozabimo, kar nas je ločevalo, delajmo skupaj! Lepo, lepo. Majhna ovira je samo v tem, da so še vedno na Koroškem trmasti Slovenci, ki komplicirajo in pravijo, da je dežela Koroška pred plebiscitom obljubljala stvari, katerih se danes noče več spomniti. Gospod Zernatto v svoji nezmisljivi modrosti očitno meni, da ni posebno lepo po tolikih letih pestovati malenkostne bolečine in kar naprej goniti eno in isto: enakopravnost jezika, enakopravnost jezika... Koroški Slovenci bi verjetno rade volje sodelovali pri praznovanju 10. oktobra, ko bi se javil kak politik, ki bi rekel: Izpolnimo obljube, delujmo proti vsemu, kar ločuje. Dajmo Slovencem, sodeželanom povod, da bomo lahko skupaj praznovali!

Toda gospod Zernatto je samo ongfressen – zaradi Ljubljane. Odkar so postali tam spodaj država, se naen-

krat obračajo s svojimi problemi kar na Dunaj, čeprav tam pojma nimajo, kako bi jejo srca na Koroškem. Na vsak način drugače kot na Dunaju ali pa v Zgornji Avstriji, je zapisala neka komentatorica „Einblicke – Volkszeitung“. In Slovenija je pozabila, kako zelo so jo Korošci podprli v njenih prizadevanjih za samostojnost. Najmanj, kar si torej dežela Koroška pričakuje, je urejanje manjšinskih problemov direktno s politiki na Koroškem. Ti politiki pa se v tem vprašanju še nikoli niso hoteli zameriti domovini zvestim, čeprav jih je nekaj postalo sčasoma že tako drznih, da pridejo celo na kakšno slovensko prireditev ali pa sodelujejo pri kakšni diskusiji.

Gospod deželni glavar ni izpustil priložnosti, da ne bi pošteno okrcal ministra za šolstvo Scholtna zaradi knjige o manjšini. „Das läßt Sensibilität und Gerechtigkeits-sinn vermissen und damit wird Kärnten in der Volksgruppenpolitik kein guter Dienst erwiesen“, politiki, ki je po njegovi razlagi za vzgled v Evropi.

Nikoli še ni bilo slišati, da bi se kak politik na Koroškem, tudi ne deželni glavar, zavzel ob branju diskriminirajočih zmazkov, naperjenim proti Slovencem.

50 let Primorske v Sloveniji

Na partizanskem slavlju v Hrpeljah so v nedeljo proslavili 50-letnico priključitve Primorske k Sloveniji ter 50 let, odkar so ustanovili Istrski odred. Slavnostni govornik je bil dr. Matjaž Kmecl, kot gost pa je pomembne besede spregovoril tudi predstavnik italijanskih partizanov Arturo Calabria, ki je opozoril na dejstvo, da je fašizem še vedno prisoten v Evropi in da prav v teh časih ponovno nevarno dviga glavo.

Dr. Matjaž Kmecl pa je dejal, da je za združitev Primorske z matično domovino dalo življenja okrog 9.000 borcev, na Kočevskem zboru pa je zanj glasovalo tudi vseh sedemnajst odposlancev s Primorske. Poudaril je, da ga vedno znova preseneča spontanost, s kakršno se primorski Slovenci zbirajo na proslavah svojega boja in osvoboditve.

Stane Koman, nekdanji komisar štabne čete Istrskega odreda pa je rekel, da se mu zdi najpomembnejše, da lahko po

tolikih letih še vedno izražajo svojo pripadnost narodnoosvobodilnemu gibanju, čeprav časi temu niso naklonjeni. Dejstvo, da se je zbralo toliko ljudi na praznovanju, pa pomeni, da ljudje še niso pozabili vrednot boja, ki je bil predvsem boj za svobodno Slovenijo.

Slavlju je prisostvoval tudi zastopnik Združenja antifašističnih borcev NOB Hrvaške, Istre, Reke in Kvarnerja.

Dr. Matjaž Kmecl

Dvojezično šolstvo v letu 1993/94 v številkah

Na Koroškem je letos prijavljenih k dvojezičnemu pouku 1338 učenk in učencev na ljudskih šolah, kar pomeni 22,75 odstotka vseh prijavljenih (od števila 5.994). V primerjavi z lanskim letom je to rahlo zvišanje za 0,14 odstotka ali za 36 otrok. K temu številu je prišteti še 113 učencev/učenk na dveh ljudskih šolah v Celovcu (lani 118). Malo šolo (predšolo) na dvojezičnem območju obiskuje letos v 28 razredih 365 otrok, od teh jih je prijavljenih 81 k dvojezičnemu pouku (lani 67). Neobvezne vaje iz slovenščine obiskuje 154 učencev, na 19 ljudskih šolah pa ni nobene prijave.

K slovenščini je prijavljenih tudi 285 učenk in učencev glavnih šol, od teh jih ima dvojezični pouk 71, ostalih 123 pa ima slovenščino namesto angleščine, 90 pa kot dodatni predmet.

Na Zvezni gimnaziji za Slovenijo je v tem šolskem letu 459 dijakov in dijakinj, na Dvojezični trgovski akademiji pa 144, na Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru 132, na enoletni gospodinjski šoli v Šentupertu pri Velikovcu pa 25.

Poleg tega je še približno 300 dijakov/dijakinj na drugih srednjih ali višjih šolah prijavljenih k slovenščini kot prostemu ali pa izbirnemu predmetu.

Manjšinski mandat pri Zelenih

Razširjeni odbor Zelenih, ki se je sestel 9. in 10. oktobra na Dunaju, se je ponovno izrekel za ohranitev manjšinskega mandata pri svoji stranki. Tudi v naslednjem parlamentarnem klubu Zelenih po volitvah v državni zbor l. 1994 naj po želji tega odbora pripadnik ali pripadnica ene od avstrijskih narodnosti zastopa manjšinske interese v parlamentu.

Trenutno je mandatarka za manjšine pri Zelenih Hrvatica z Gradiščanskega mag. Terezija Stoisičeva, pred njo pa je bil to Karel Smolle.

Znotraj stranke Zelenih veljajo manjšine kot posebna organizacija fiktivne zvezne dežele (delokrog manjšine). Ta delokrog, ki je odprt organ za pripadnike manjšin, ki se zanimajo za to problematiko, delegira kot tako imenovana 10. zvezna dežela, tako kot vse druge dežele, svoje zastopnike v vse zvezne organe Zelenih. Tudi na področju političnega izobraževanja imajo manjšine svojo fiktivno deželno organizacijo, „Grüne Bildungswerkstatt (GRÜBI) Minderheiten“.

Mesto Celovec išče zasebna stanovanja

Trenutno je v Celovcu število tistih, ki iščejo stanovanja, naraslo na 2.660. Med njimi je največ mladih družin ter žensk z otroki, sledijo pa jim starejši občani nad 60 let. Na osnovi ljudskega štetja iz leta 1991 pa je v Celovcu 1.886 praznih stanovanj, 1902 pa sta taka, ki služita kot začasno bivališče.

Mesto Celovec zato apelira na lastnike takih stanovanj, naj jih dajo na razpolago občini za pogodbeno določen čas petih

let. Mesto bi ta stanovanja oddalo v podnajem. Po petih letih bi lastnik spet razpolagal s stanovanjem, za redno plačevanje najemnine pa bi jamčila občina.

Ta apel je ponoven poskus, da bi v glavnem mestu Koroške omilili stanovanjsko stisko. Lastniki, ki bi se za tako pogodbo zanimali, naj pokličejo po telefonu mestno lastninsko upravo (0463/7537302).

Kritika Združenja za ogrožene narodnosti

Združenje za ogrožene narodnosti očita vladama Francije in Velike Britanije, da ovirata ukrepe za varstvo starih manjšin v Evropi z namenom, da bi jima ne bilo treba izpolniti njihovih zahtev po enakopravnosti v njunih državah. Združenje ugotavlja, da Francija že od nekdaj blokira vsak napredek v evropskem manjšinskem pravu, da bi ji ne bilo treba priznati regionalnih jezikov Baskov, Kataloncev, Bretoncev, Flamcev in Alzačanov. Velika Britanija pa noče dati katoliškim severnim Ircom pravico do enakih možnosti.

Evropska konvencija o človečanskih pravicah je za Veliko Britanijo zadostna zaščita manjšin. Dodatni protokol, kakršnega zahtevata tudi Nemčija in Avstrija, da je za

Veliko Britanijo, kjer živi na stotine narodnosti in jezikovnih skupin, nesprejemljiv.

Zastopnik ZDA na konferenci Evropskega sveta na Dunaju je izjavil, da so individualne pravice v očeh njegove države važnejše od skupinskih. Ko gre predvsem za jezikovne pravice, imajo stare manjšine prednost pred novimi. Tako naj bo status Turkov v Bolgariji drugačen od statusa tistih v Nemčiji, uradno menijo ZDA.

Slovenska prosvetna zveza vabi na

osrednji koncert

ki bo v nedeljo, 7. novembra '93, v srednji dvorani, Doma glasbe v Celovcu.

Slovenski veterani

V Sloveniji so ustanovili Združenje vojnih veteranov Slovenije. Ustanovni zbor je bil v Cankarjevem domu v Ljubljani. Kot je dejal predsednik novoustanovljenega združenja, gre za nepolitično organizacijo tistih, ki so s puško, peresom, sliko ali besedo branili Slovenijo med 17. majem 1990 in 26. oktobrom 1991 (ko je zadnji vojak jugoslovanske armade zapustil slovensko ozemlje).

Člane tega združevanja povezuje interes, da Slovenija ostane samostojna, neodvisna in suverena država, piše v statutih, pa tudi zaradi moralne pravice, da skrbijo za ustrezen sistem in politiko nacionalne varnosti Slovenije. Skrbeli pa naj bi tudi za „korekten prenos neizpodbitnih dejstev o vojni za Slovenijo in za čisto in nemadeževano ohranjanje izročila.“ Sodelovati nameravajo s slovensko vojsko, policijo, državnimi organi ter se povezovati s sorodnimi združenji doma in v tujini.

Slovenski obrambni minister Janez Janša pa je bil v svojem govoru mnenja, da se pripadnikom slovenske vojske godi krivica v primerjavi z upokojenimi generali bivše jugoslovanske vojske, ter da „oficir poražene vojske prej pride do visoke pokojnine kot pa invalid teritorialne obrambe ali policije do poštene invalidnine.“

Tožba na evropsko sodišče

Vereinte Grüne – Združeni zeleni so izjavili, da nameravajo vložiti tožbo pri evropskem sodišču, ker večinske stranke v deželi ne podpirajo zahtev manjših strank, ki bi rade sodelovale deželno politiko. Za pridobitev osnovnega mandata je potrebno v posameznih volilnih okrajih približno 10 odstotkov oddanih glasov. Za vstop v najvišji državni forum je potrebnih le 5 odstotkov glasov, kar je v Evropi običajno.

V primeru, da bi Evropsko sodišče tožbi VG ugodilo, bi imeli nekoliko drugačen položaj tudi Zeleni in pa seveda Enotn lista.

Kmečka izboraževalna skupnost (KIS)

vabi na predavanje/seminar

Kako gradimo poceni hleve za prosto rejo goveda?

– od 10. do 12 ure o govedorejcih v ES in gradnji hlevov;

– od 14. do 16. ure konkretna načrtovanja z udeleženci seminarja

Kje: v gosilni Petscharnig, p.d. Kramer na Dječah
Referent: DI. Güntter Egger, štajerska kmetijska zbornica; prispevek 50 šil.

„Uspeh je bil mogoč samo na listi stranke večine“

Novi volilni zakon v Italiji, ki je uvedel večinski sistem, je močno prizadel možnosti avtonomnega zastopstva Slovencev. Število manjšinskih predstavnikov v občinskih in deželnih svetih se je drastično zmanjšalo. Na listi Demokratične stranke levice pa je bil izvoljen Miloš Budin. V deželnem svetu F-Jk je bil izvoljen za podpredsednika.

**Z Milošem Budinom se je pogovarjal
dr. Marjan Sturm**

Parlament Furlanije-Juljske krajine Vas je izvolil za podpredsednika. Na kateri listi ste kandidirali?

..... Na kandidatni listi stranke, kateri pripadam, to pa je Demokratična stranka levice. Tokrat sem bil v deželni zbor izvoljen drugič. V prejšnji mandatni dobi sva bila na listi tedanje KPI izvoljena dva Slovenca od skupno enajstih svetovalcev KPI. Tokrat sem edini Slovenec od skupno šest svetovalcev DSL. Nobena druga stranka v sedanji deželni zbor ni izvolila Slovence, tudi Stranka slovenske skupnosti, ki je doslej imela po enega predstavnika, tokrat ni uspelo, ker ni presegla praga, ki ga je postavil zakon. Pri Slovenski skupnosti pravijo, da je za to kriv nov deželni volilni zakon, v resnici pa bi z letošnjim rezultatom Slovenska skupnost izpadala tudi po starem volilnem zakonu.

Mojo izvolitev za podpredsednika deželnega sveta je treba pripisati dejstvu, da so se politične barve deželnega zbora spremenile, in sicer v korist Severne lige – Lege Nord, in to na škodo predvsem dosedanjih vladnih strank, torej v prvi vrsti krščanske demokracije. Te dosedanje vladne stranke so bile obremenjene s predsodki do Slovencev. V zadnjih letih so se ti sicer zmanjšali, vendar so tudi ostali, tako da s Slovincem ni bilo mogoče priti na višje mesto. Severna liga je tokrat pokazala večjo odprtost, neobremenjenost do etničnih napetosti, ki so karakterizirale politiko pri nas v vseh 45 poveljnih letih. Moja stranka, ki se zavzema za narodnostno zблиževanje in medsebojno spoštovanje, me je predlagala za podpredsedniško mesto. Liga me je poleg drugih strank, npr. Zelenih, Stranke komunistične prenovitve in še nekaterih manjših strank podprla.

Danes je pri vseh slovenskih manjšinah opaziti razpravo v zvezi s samostojnim zastopstvom v zakonodajnih državnih telesih, tako na Koroškem kot pri vas, kjer poteka diskusija o zajamčenem zastopstvu. Vi ste očitno izvoljeni na listi večinske stranke. Kako spremljate to razpravo o samostojnem zastopstvu v zakonodajnih telesih?

Slovinci v Italiji imamo že dolga desetletja svojega pred-

stavnika v italijanskem parlamentu in vsakič je bil izvoljen s slovenskimi in italijanskimi glasovi, ker je bil kandidat na listi KPI oz. zadnjikrat na listi DSL – Demokratične stranke levice. Ta primer navajam, ker je v njem dokaz, da manjšina laže ali bolj normalno uveljavlja svoje ambicije, potrebe in zahteve, če uživa podporo tistega dela večinskega prebivalstva, ki jo razume in jo zato tudi podpira. Zato imam do vprašanja zajamčenega zastopstva svoje pomisleke. Res je, da je pravica manjšin, da imajo svoje predstavništvo, svoj glas v izvoljenih telesih, da je to pravica, ki jo mora demokratična država upoštevati, vendar je po mojem mnenju veliko bolj koristno za manjšino, da pride do tega svojega predstavništva na osnovi teritorija ali volilnega okrožja, na katerem živijo pripadniki manjšine in večine. Etnično povsem čistih teritorijev pri nas namreč ni. Zakonske norme, ki jih velja zahtevati, naj ne bi bile take, da bi uveljavile izključno etnično zastopstvo, temveč bi morali zahtevati norme, ki bi omogočale manjšini, da izvoli svoje predstavnike, ki so hkrati predstavniki obeh narodnosti. Rešitev, ki jo zagovarjam in ki jo je moji stranki uspelo vključiti tudi v nov volilni zakon, je, da se na področjih, kjer živijo manjšine, oblikujejo volilna okrožja tako, da je manjšina vključena v čim manjše število volilnih okrožij. To pomeni, da ima pri volitvah svojo težo. Če pa je razpršena na preveliko število okrožij, se na njene glasove nihče ne ozira. Mi se prizadevamo, da bi se oblikovalo tako volilno okrožje, da bo v njem združen velik del Slovencev, oziroma, da bo v njem prisotnost manjšine občutna.

In kako se ta model sklada s tem, da imajo Slovenci v Italiji svoje interese kot Slovenci in tudi svetovnonazorske opredelitve ki se pokrivajo tudi z interesi in ideološkimi opredelitvami večinskega prebivalstva. Kako nekomu, ki je pripadnik vaše stranke in Slovenec, omogočate, da ti dve komponenti lahko združi?

To je normalna stvar, ker politični predstavnik, javni upravitelj ali katerikoli v javno institucijo izvoljen človek ne sme biti samo predstavnik narodnosti (ene ali druge), am-

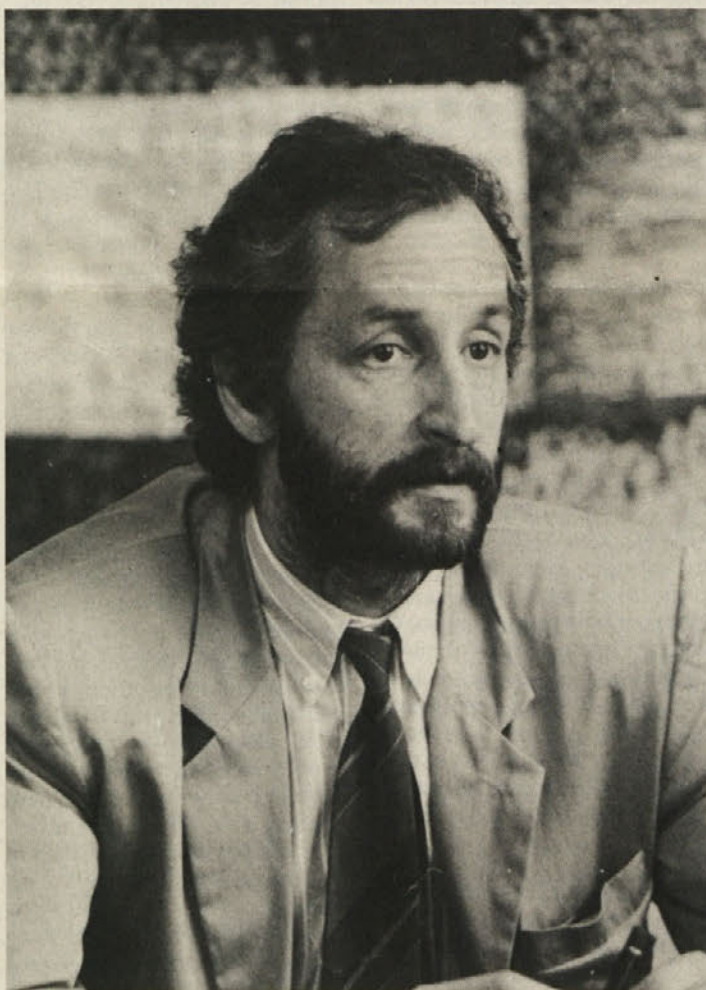
pak predstavnik sožitja, za katerega mora v javni funkciji ali odgovornosti tudi skrbeti. Slovenec, ki je vključen v narodnostno mešane stranke, je prav tako predstavnik obeh narodnosti, kakor tudi mi v teh mešanih strankah zahtevamo od italijanskih predstavnikov, da so zagovorniki tudi slovenskih potreb in zahtev.

V časopisju smo v polemiki nakako zasledili, da je Slovenska skupnost dobila nad 10.000 glasov, Vi pa ste prejeli zgolj 4000 preferenčnih glasov. Kakšne so zdaj razmere v slovenski manjšini v Italiji? Ali je res večina pri Slovenski skupnosti? Kaj volijo?

Ne, večina ni pri Slovenski skupnosti, in tisti, ki je te podatke tako primerjal, je to

prvič, da je Slovenec dosegel tako visoko mesto?

Da, to je prvič, in mislim, da je to znak novih političnih razmer pri nas, ki so znotraj velikih sprememb, ki so v Italiji in ki jih karakterizira predvsem to, da so dosedanje vladne stranke zgubile velik del svoje moči in oblasti. In te so bile obremenjene z nacionalistično politiko, tega pa Severna liga zaenkrat ne kaže, zato je do teh stvari bolj odprta. Kaj pomeni moja izvolitev za manjšino? To je zagotovo določeno priznanje celotni manjšini, ker je predsedstvo deželnega zbora predstavniška funkcija. Hkrati je to tudi javen dokaz, da je družba v Furlaniji-Juljski krajini sestavljena iz več narodnosti, torej tudi slovenske. Zanimivo je bilo, ko smo prisegali v deželnem zboru, da so

opravil tendenciozno. Na eni strani je seštel število glasov za listo, na drugi pa samo število preferenc. Na listi svoje stranke, ki je dobila približno 20.000 glasov, imam približno 4000 preferenc, prvi kandidat na listi Slovenske skupnosti pa jih ima nekaj več kot tisoč. Analize, ki jih opravljamo mi, so sicer približne, vendar ustrezajo stanju, da večina Slovencev še glasuje za leve stranke, in sicer za Demokratično stranko levice kakih 35 %, za Stranko komunistične prenovitve okrog 30 %, ostali pa v glavnem za Slovensko skupnost, nekateri pa že tudi za Zelene. Severno ligo in druge manjše stranke. Takšno je razmerje.

Zdaj ste podpredsednik parlamenta te pokrajine, to je

številni poslanci Severne lige prisegli v furlanščini in italijanščini. Jaz sem prisegel v slovenščini in italijanščini.

Kako pravzaprav slovenske organizacije in kulturna društva ocenjujejo Vašo funkcijo, Vas tudi uradno vabijo in temu ustrezno pozdravljajo? Kako to pravzaprav sprejemajo?

Doslej dojemajo to tako kot je. Vabijo me kot podpredsednika deželnega sveta in me tako tudi obravnavajo. Včasih se mi zdi, je to tako, kot da tega ne bi bili vajeni. Vendarle pa mislim, da me v glavnem priznavajo. Mislim, da bi bilo treba to čimbolj vnovčiti, to pa je sicer tudi precej moja naloga. S tem smo na začetku in o tem razmišljamo tudi za naprej. Bilo pa je tudi malo zavisti.

Prej ste govorili o volilnem redu, ki naj bi zaobjel teritorij. Ali lahko to konkretizirate?

Rekel sem, da nam je uspelo v parlament v nov volilni zakon vključiti normo, ki pravi, da morajo biti manjšine zajete v čim manjše število volilnih okrožij zato, da se favorizira izvolitev njihovega predstavništva v parlament. Kaj to favoriziranje pomeni? To ni zajamčeno predstavništvo, to pomeni, da bodo volilna okrožja taka, da bodo stranke, ko bodo izbirale svoje kandidate, prisiljene vključiti tudi predstavnike manjšine. Ob tem pa se nobenemu kandidatu ne bo splačalo biti izključno predstavnik slovenskih volilcev. V tem je po mojem mnenju prednost tako postavljene norme, da zaobjame teritorij, ki favorizira manjšinsko predstavništvo, na osnovi teritorija in ne narodnosti. Zajamčeno predstavništvo in torej predstavnik, za katerega glasujejo samo pripadniki manjšine, ki se vpišejo v poseben seznam, je uvedeno v Sloveniji. To je etnično predstavništvo, kar je zagotovo boljše kot nič, odvisno pa je vedno od večine. V Sloveniji so razmere drugačne, pri nas pa to ne pride v poštev. Pri nas je smiselno, da je predstavništvo teritorialno, torej, da zanj glasujejo eni in drugi.

Kako pa slovenske organizacije v Italiji gledajo na ta vaš model?

V okviru slovenske manjšine, med različnimi organizacijami in političnimi komponentami, to vprašanje ni bilo razčiščeno do danes. Nekateri so vrgli parolo zajamčenega zastopstva, ne da bi ji dali vsebino, in s tem prepustili posameznikom, da si predstavljajo parolo po svoje. Mi pa smo vedno zahtevali, da se vse politične komponente opredelijo, kaj pojmujejo pod tem pojmom. In to zaradi tega, ker imamo različne poglede in se mi zdi, da na eni strani Slovenska skupnost oz. velik del nje zagovarja model Slovenije, tega pa uradno ne pove, ker ta model zahteva seznam volilnih upravičencev, torej preštevanje slovenske manjšine, ki pa ga pa pri nas, kot je znano, zgodovinsko odklanjamo, ker je to zahteva italijanske desnice, ki bi rada pravice manjšini odmerjala glede na njeno številčnost. Tu smo pred tipičnim primerom, ki ga ponavadi opredeljujemo s pojmom demagogija, kajti če operiraš s parolo, za akterovo veš, da se prime ljudi, in ji ne daš vsebine, kaj je to drugega kot demagogija.

Seznajeni ste s koncepti interetničnega društva Vinenc-Rizzi, ki se snuje v prostoru Koroška, Slovenija, severna Italija. Kaj mislite o tem?

Prepričan sem, da je to prava pot. Če hočemo graditi sožitje, so potrebna takšna nadregionalno delujoča interkulturalna in interetnična društva. Osebo bom delovanja tega društva podprl.

Hvala za pogovor!

Za zaključek, kot se spodobi, še pesem

Udeleženci izleta ob slovesu

Vestnikov izlet '93 Morje, vino in dobra volja

Odločitev, da z letošnjim Vestnikovim izletom naše bralce in prijatelje popeljemo na slovensko obalo, je bila kar pravšnja. Ta prelepi košček slovenske zemlje je tako bogat in pester, da je zadovoljil prav vsakega udeleženca. Toliko lepote in znamenitosti na teh 43 kilometrih slovenske obale in ob njej stisnjenih mestih! Tudi lokacija bivanja – Grand hotel Emona v Bernadinu, je bila zelo posrečena, saj je nekako enako oddaljena od srednjeveškega Pirana in modernega mondenega Portoroža. Iz ob skalo naslonjenega hotela se nam je odpiral čudovit pogled po Piranskem zalivu in segal tja do savudrijskega rta, preko meje na Hrvaško, meje, ki jo je potegnil človek, galebi pa jo preletavajo brez potnega lista, prav tako pa se pod gladino morja družijo tudi hrvaške in slovenske ribe. Družijo pa se (na srečo) tudi Istrani z obeh strani meje, kot so bili navajeni doslej.

Nekoliko nezaupljivo smo se v petek zjutraj ozirali v nebo. Temni oblaki niso obetali nič dobrega. Vstopajoči v avtobuse so si dajali poguma: saj je bil tudi lani v Opatiji dež, pa nam je bilo vseeno lepo. Po Mlečniku, kjer smo ugotovili, da smo vsi, smo se v koloni z nekoliko nelegodnim občutkom odpeljali na mejo. Slovenski policisti so „štrajkali“; le koliko časa bomo čakali? Štrajk je bil „popoln“, policistov še videli nismo. Brez težav so vsi trije avtobusi potnikov zdrsnili mimo carinske rampe. Začetek je bil obetaven...

Z obeznim postankom na avtocesti smo hitro napredovali preko jesensko obarvanega krasi proti slovenski obali. Nekaj zastojev zaradi del na cesti, ki jo že pripravljajo za štiripasovnico, nas ni motilo. Oblaki so bili vse višji in ponekod se je že pokazalo modro nebo. V hotelu Emona je potekalo

kot po maslu. Hitro smo dobili ključke in se porazgubili po sobah v nadstropjih (bolje, podstropjih, kajti dvigala se spuščajo proti morju). Popoldne je hitro minilo. Najbolj korajžni smo se kljub vetrovnemu vremenu z barko popeljali po Piranskem zalivu mimo Punte v Koprski zaliv tja do Izole in nato obrnili. Slovensko morje resda ni obširno, ima pa razgibano obalo, polno zalivov z lepo urejenimi turističnimi mesti in naselji. V daljavi smo videli luko Koper – slovensko pomorsko okno v svet z ogromnimi dvigali za petovor blaga iz Slovenije, Avstrije, Madžarske, Češke, Slovaške...

Utujenost prvega dne je napravila svoje. Večerna glasba v hotelu s pevko Simono Weiss je na plešišče sicer pritegnila nekaj najbolj vnetih plesalcev, večina pa se je precej zgodaj

odpravila k počitku. Ponoči je bilo še nekaj dežja, jugozahodnik je razburkal morje in valovi so se ubijali ob pomolih, obzidjih in se razpenjeni vračali v vodno maso. Ob tem so bili dopoldanski sprehodi ob obali še bolj privlačni. Večina naših izletnikov se je odpravila v Piran, v to slikovito mesto z znamenitim Tartinijevim trgom, ki ga po načrtih na Dunaju živečega slovenskega arhitekta Borisa Podrecca preurejajo v pravi biser.

Sobotno popoldne je bilo posvečeno vinu. Skoraj vsi smo se odpeljali v Vina Koper, kjer nas je prijazna enologinja Nataša seznanila s tehnologijo pridelave vrhunskih vin, postali smo pred ogromnim sodom, ki drži kar 41.427 litrov, nato pa smo ob pršutu pokusili nekaj najbolj značilnih vrst: malvazijo, chardonnay, rose, merlot, refošk. Pa ne le pokusili, nekaj smo ga tudi popili, toliko, da se je blagodejno razlezel po žilah, in pesem je kar sama privrela iz grl. Obloženi s steklenicami smo se zadovoljni vrnili v hotel in se zbrali ob večerji in poslovnem zabavnem večeru. T. im. slovenska večerja je bila res imenitna, začela se je z meneštro in končala z gibanico, ob tem pa so nam primorske plese predstavili folkoristi piranskega KUD Karol Pahor. Izletnike je pozdravil predsednik ZSO dr. Marjan Sturm, močan zahvalni aplavz je za odlično organizacijo veljal Milki Kokotovi in vodičema Urški Brumnik in Frančku Černutu, predstavnik Gorenjske turistične zveze, preko katere je izlet potekal, Franci Dolhar, pa je obdaril tudi najstarejšo udeleženko in udeleženca. Formalnosti so bile kratke, več časa je ostalo za zabavo in ples, kar so mnogi udeleženci kar temeljito izkoristili. Tako je tudi prav!

Nedeljsko dopoldne pred povratkom: Treba si je ogledati še to in ono, kaj nakupiti, za spomin, za svojce, posedeti v lepem vremenu ob obali, pokramljati s prijatelji. Spokojno, umirjeno vzdušje, kar prekratko. Škoda, da je vse tako hitro minilo.

Pred avtobusi smo se še enkrat zbrali vsi, postali in, kot se spodobi, tudi zapeli. Brez velikih besed smo se razšli, slovo ni bilo solzavo, več besed je bilo izrečenih o ponovni udeležbi prihodnje leto. In avtobusi so krenili. Vsak po svoje, s še zadnjimi postanki nekje na Gorenjskem.

Vestnikov izlet '93. Je bilo res najpomembnejše morje in vino? Zagotovo ne! Več kot to je veljala dobra volja, srečanje prijateljev z vseh koncev Koroške, strpnost in celo prijateljstvo med ljudmi različnih političnih barv in prepričanj. Enakost v različnosti, ki povezuje, model, ki bi ga bilo potrebno načrtno gojiti tudi doma. To pa je že druga zgodba! Srečno na Vestnikovem izletu '94!

Jože Rovšek

Pogled na srednjeveški biser Jadrana-Piran

Na zdravje v vinski kleti Vina Koper

Ob večerih so si udeleženci brusili pete

Pri Joklnu bo kultura spet zaživela

Po daljšem enoletnem premoru je Kulturno društvo „Pri Joklnu“ odprlo svoja vrata. V novih oz. prenovljenih prostorih v celovski Badgasse bo spet možnost za redne kulturne prireditve, ki so že „prejšnjemu“ Joklnu v 10. Oktoberstraßi dajale profil. Gre za „drobno umetnost“ (Kleinkunst), ki bo v prvem nadstropju nad dvojezično gostilno dobila ustrezne prostore za manjše gledališke predstave, kabarete, otroške popoldneve, večere jazza in druge glasbe, literarna branja in likovne razstave.

Dvojezična kulturna taberna, ki je odraz dvojezične Koroške in njenega glavnega mesta, je v celovski vsakdanjosti postala nepogrešljiva. Zato bi bilo zelo primerno, da bi se ta tradicija uveljavljala in nadaljevala tudi v Badgasse. Res je, da je bilo v renoviranje prostorov treba vložiti precej delovne energije, saj je bila stavba nekdanje gostilne „Mrak“ v zelo slabem stanju. Toda sama lokacija v jedru starega mesta dvojezični taberni naravnost ponuja komunikacijsko središče, kamor bi ljudje radi zahajali. Gostilna sicer deluje že nekaj mesecev, toda tistega vzdušja, ki je bilo značilno za „starega“ Joklna, v novih prostorih še ni. To je med drugim opaziti tudi pri številu obiskovalcev, ki jih je manj kot nek-
daj.

Prijetno vzdušje privlači. Zato bo treba nekaj ukreniti, da bo spet tako, kot je bilo, in morda še bolj prijetno. Je že res, da kulturna ponudba daje gostilni posebno težo in veljavo, toda gosti morajo zadovoljevati usluge. Eno je povezano z drugim, dobri kulturni programi in prijetno vzdušje v gostilni.

Kulturno društvo Pri Joklnu odpira novo kulturno sezono z literarnim ciklom „Onstran kraja glas“ s pisatelji iz Koroške, Trsta, Slovenije, Beograda in Sarajeva. Odlična zamisel, ki kaže na to, da Jokl še vedno črpa iz celotnega prostora Alpe-Jadran. In kar je že samoumevno: vse prireditve so dvojezične. Celovec česa takega nima, to je vrzel, ki jo je doslej Jokl znal uspešno zapolniti; ni recimo komunikacijskega središča za literarne ustvarjalce, ni gostilne, ki bi jo lahko imenoval kulturna taberna... To pa je neposreden in morda življenju ustrezen nevsiljiv način spoznavanja različnih ljudi, misli in kultur, ki daje tudi Celovcu občutek večje simpatije...

Janko Malle

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Še enkrat „kletarštajk“

Lahko bi rekel: gospod Kropivnik iz Sel pod strmo Košuto ima s e v e d a prav s svojo prizadetostjo zaradi tistega nesrečnega „kletarštajga“ v oddaji „Dober dan, Koroška“, kaj bi se prerekala, ko pa je „Österreichischer Touristenclub“ kriv, da ga je samo po nemško krstil „ÖTC-Klettersteig“, brez domače slovenske kozje ali pezalne steze. In seveda ni nikjer zapisano, da bi bila morala ravno Silvija Male to nemško ime prevesti v slovenščino, saj še jezikovnega „zrelostnega“ izpita nima – iz naše Gimnazije za Slovence. To dolžnost imajo seveda naši zaspaneti pri Slovenskem koroškem planinskem društvu, a kaj ko pa ti polemike Messner-Kropivnik-Messner po vsej verjetnosti ne berejo? Seveda bi lahko tudi s Francetom Prešernom in njegovim zabavljivim sonetom o kaši vzdihnil: čemu toliko prahu zavoljo ene same besede, kaj ni življenjsko mnogo pomembnejše to, da si dečla tam zgoraj ni nog polomila in se je zdrava, nasmejana vrnila, pa naj se že tista vražja reč imenuje, kakor se hoče – kletarštajk ali plezalna steza, bog se nas usmili!

Toda gospod Kropivnik se vendarle moti, ko misli, da bomo koroški Slovenci svoj jezik dalje ohranili, če ga ne bomo čistili in s tem „manjšali število tistih, ki še govorijo domače narečje“. Meni tega očitka ne more naložiti, saj sem napisal celo knjigo satirične proze v svojem ljubljenskem poljanskem narečju s Pliberškega polja, dr. Pavel Zdovc, dunajski univerzitetni varuh naše lepe besede, pa mi jo je umil in počesal, da je mogla kar se da kulturna, brez nepotrebnih nemčizmov med ljudi. Enačenje „pliberškega jormaka“ s „kletarštajgom“ pa šepa na obe nogi, saj pravijo npr. Rožani za „jormak“ s e m, za žeganje pa „semenj“, medtem ko smo Pliberčani pri teh dveh pojmihi že iz davnih časov manj slovenski. V to in podobno bi se pač moral vplesti imenovani slovenist Zdovc, ki nama je lahko obema pravšnja in potrebna avtoriteta. Kakorkoli že: vztrajam pri tem, da odgovorni uredniki prispevkov za TV izpraševancem po potrebi s v e t u je jo (ukazovati jim ne morejo!) rabo slovenskih besed, kjer se le da. Ne nazadnje že iz pomisleka, da se z nepotrebnimi nemškimi „izposojenkami“ v javnosti sramotimo kot slovenska narodna skupnost v celoti. In napeljujemo vodo na mlinčke vindogermanov.

Selani navdušili v Šentprimozu

Preteklo nedeljo je bilo v Šentprimozu žeganje. Da bo maša čim bolj slovesna, smo se

odločili, da povabimo mešani pevski zbor iz Sel, ki je vigredi prvič izvajal Haydnovo mašo.

Pevci iz Sel so navdušili pri maši v Šentprimozu

Ob spremljavi članov orkestra Slovenske filharmonije in Bruna Petrischka na orglah so v Šentprimozu peli Haydnovo „Missa brevis s. Joannis de Deo“.

Zbor v lepih novih oblekah pred oltarjem je že s Kyriem pritegnil obiskovalce. Lepo je bilo prisluhniti, s kako pozornostjo so sledili zborovodji mag. Romanu Verdolu, ki je zbor vodil zbrano in odlično. Pevke in pevci so zelo ubrano in čisto izvedli koncertno mašo, ki ima precej težjih delov. Slišali pa smo tudi instrumentalni skladbi, Mozartov „Ave Verum“ in slovensko „Dajte mi zlatih strun“, pri kateri se je izkazala sopranistka Marija Olip.

Dani

Frankfurtski sejem

dr. Kristijan Schellander

Kaj more zaradi pomanjkanja časa povprečni bralec knjig, ki je nekako mimogrede ob drugih poklicnih opravkih v Frankfurtu prvič obiskal največji knjižni sejem, poročati o njem? Naj je navdušen nad nepopisno količino in raznolikostjo knjig v vseh mogočih jezikih, nad številom in velikostjo razstavljalnih dvoran, raznolikostjo razstavljalnih založb, v prisotnih založnikov in avtorjev, pestrostjo barv, luči, osebnosti? Pravtako bi bil lahko tudi šokiran, kako banalno množično potrošniško blago je postala knjiga, ki jo v času televizije in igralnih kompjuterjev (s slabo vestjo) še vedno smatramo za najdragocenejše sredstvo duhovne hrane. Toda kaj danes ni potrošniško blago, in kaj je na tem slabega? Torej se poraja več vprašanj kot odgovorov.

Seveda sem pobrskal po sejemskem katalogu in poiskal tudi koroške založbe „Dravo“, „Mohorjevo“ in „Wieser“, dogajanje pri njihovih stojnicah opazoval malo iz distance, malo iz bližine, tu pristopil, tam prisedel, malo pokramljal ali v naglici hitro stisnil roko in sprejel povabilo na kozarček vina, ki pa ga ni bilo časa popiti skupaj, kajti znanec založnik je po tem kratkem pozdravu že odhitel k naslednjemu terminu. Ne, brez skrbi, v mojem prispevku ne boste brali, katere in koliko knjig je v letu 1993 izdala ta, ona ali tretja založba. Takšne recenzije naj napišejo za to strokovno poklicani. Verjetno boste našli kakšno poročilo v tem ali onem znamenitem nemškem ali celo avstrijskem časopisu – nemara celo v kakšnem sončnostranško-alpskem slovenskem listu.

V Frankfurtu se vsako jesen srečuje mednarodni knjižni svet. Vsaka zastopna država, založba ali avtor ima svoje vzroke in cilje za svojo prisotnost, kar seveda ni poceni. Zato je zanimivo opazovati, kaj kdo iz

tega naredi, kako se mednarodnim medijem, založbam in knjigarnam predstavlja in prodaja, kakšen je javni učinek z ozirom na uporabo materialnih sredstev. In tako sem, kot rečeno, del svoje knjižno-strokovno površne pozornosti posvetil neposredno poznanim založbam iz Koroške. Kako so se „naš“ znašli med velikimi in malimi, finančno močnimi in šibkimi, inovativnimi in tradicionalnimi založbami. Če hočete, kakšno zrcalo koroških Slovencev so bili na tem največjem mednarodnem knjižnem „jormaku“?

Menim, da izvrstno.

Najprej pogledjmo k založbama, ki ju bolj ali manj upravičeno prištevamo k obema osrednjima organizacijama.

„Drava“ je bila zastopana predvsem z nekaj novimi politično angažiranimi knjigami. Vsebinska težišča so literatura Romov in Sintov, propadli model Jugoslavije ter sodobna zgodovinska ocena nove Evrope pod vplivom starih nacionalizmov. Stojnica „Drave“ je bila preprosto-solidna, pregledna, urejena brez blišča in modnih barv in okrasov. Nove knjige so v prav takem slogu: beli ovitki, nekričeči naslovi, v sivi in temnovijoličasti barvi, nekoliko spominjajo na boljše učbenike. Vzdušje v skromno razsvetljenem prostoru je nevsiljivo prijazno, malce karavniško; kdor je prišel, je prišel predvsem zaradi interesa in informiranosti, ne toliko zaradi optičnih učinkov (Sam sem po prvem obisku – priznam – prišel drugič in tretjič med drugim tudi zaradi dobrega pelinkovca...).

Pijače pri „Mohorjevi“, ki je bila v nasprotju z „Dravo“ in „Wieser“ naseljena v mednarodni hali založb v drugih jezikih, vsaj kot sem jaz opazil, ni bilo. Sploh sem imel vtis, da predstavnika založbe obiskovalcev nista pretirano zavzeto pričakovala, nekako pisarniško obrnjena sta sedela v ozki stojnici, ki sta si jo delila z italijanskim

partnerjem „Korotan“; njegove številne knjige o špagetih in podobnem so obiskovalcu le s težavo dopuščale, da je našel maloštevilne Mohorjeve in še maloštevilnejše nove Mohorjeve knjige. Čeprav je bila koja opremljena lepo in sorazmerno draga, se mi je zdelo nekako etabrirano.

Najbolj optično privlačna in drago opremljena je bila brez dvoma založba „Wieser“: črna-zlata dizajn, bleščeči napisi, profesionalna osvetljava, izredno lepo narejene knjige, nameščene v lesenih okencih, prizadevni avtorji, asistentka in vedno (če ni bil pravkar na kakšnem od številnih terminov) aktivni in prijazen komunikativni založnik so skrbeli za stalen vrvež v zagotovo enem najbolj ambicioznih in posrečenih razstavnih stojnic vsega sejma; seveda je bila koja še enkrat tako velika kakor „Dravina“ in dvakrat večja kot „Mohorjeva“. Kot gospodarstvenik sem si sam pri sebi mislil: upam, da se tako dobro, kot se predstavlja in prodaja založba, prodajajo tudi knjige, kajti že marsikatera ambiciozna prizadevanja so imela probleme s kruto gospodarsko realnostjo.

Torej sem zapisal, da je nastop naših založb v Frankfurtu dobro zrcalil razmere doma. In ni tako? Imamo založbo, ki se vede dokaj etabrirano, se rada suče državniško in pravi: mi smo mi; toda učinek je le redko izenačen. Imamo drugo strukturo, ki trenutno zaradi nekoliko nestanovitnega vetra z južne strani Karavank nastopa bolj skromno, ima dobre ideje, se pa nekoliko slabše prodaja kot to ustreza kvaliteti idej in dela. Zunaj „uradnih“ struktur pa se razvijajo ljudje in ustanove, ki skušajo ambiciozno preseči včasih dokaj ozke manjšinske meje, čeprav je ta ali oni opravil svoja vajeniška leta prav v teh strukturah, in to tudi kdaj na njihov račun.

Kdo je najboljši, kdo ima bolj, kdo manj prav? Od mene upravičeno ne pričakujete odgovora, saj ste najbrž že spoznali, da se bolj spoznam na vprašanja kot na odgovore.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 13. 10. 20.00	pri Jokinu Badgasse 7 1. nadstr. v Celovcu	Onstran kraja. Glas – besedila iz notranje in zunanje emigracije. Bereta Engelbert Obernosterer in Fulvio Tomizza	KD „Pri Jokinu“
Četrtek, 14. 10. 20.00	pri Jokinu v Celovcu	Onstran kraja. Glas – bereta Drago Jančar, Dragan Velikić	KD „Pri Jokinu“
Petek, 15. 10. 20.00	pri Jokinu v Celovcu	Onstran kraja. Glas – bereta Dževad Karahasan, Florjan Lipuš	KD „Pri Jokinu“
Petek, 15. 10. 20.00	v Neue Burg v Velikovcu	Gledališka predstava „ Tu felix Austria “	Srečanje v oktobru
Petek, 15. 10. 19.00	v Modestovem domu v Celovcu	Srečanje glasbenih šol; nastopajo: učenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo iz Gorice in učenci Glasbene šole na Koroškem	KKZ, GŠ
Sobota, 16. 10. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimožu	Občni zbor SPD „Danica“ Po občnem zboru ogled dia-pozitivov s turneje MePZ po Ukrajini	SPD „Danica“
Sobota, 16. 10. 10.00	v Posojilnici v Škocjani	Otvoritev obnovljenih prostorov	Posojilnica Podjuna
Nedelja, 17. 10. 7.00	izlet	Izlet na grad Bogenšperk in v samostan Stična; odhod ob 7. uri izpred Posojilnice v Šmihelu; cena 200 šil.	KPD Šmihel
Nedelja, 17. 10. 10.00	v kult. domu na Radišah	T. Partljič: Slikar v zamejstvu; režija Jaša Jamnik, glasba Tonč Feinig; pesmi Jani Oswald	SPZ, SPD Radiše
Nedelja, 17. 10. 15.30	v ljudski šoli v Škofičah	T. Partljič: Slikar v zamejstvu	SPD „Edinost“ in SPZ
Ponedeljek, 18. 10. 18.00	v Domu v Tinjah	Buongiorno – tečaj italijanščine vodi prof. mag. Sieglinde Oberressl	Dom v Tinjah
Sreda, 20. 10. 18.00	v domu v Tinjah	Jezikovni pogovori z dr. Francetom Vrbincem	Dom v Tinjah
Sreda, 20. 10. 19.30	v sejni sobi SPD „Srce“ v Dobri vasi	Zgodovina koroških Slovencev do leta 1918; predava dr. Teodor Domej, Pedagoški inštitut Celovec	Dom v Tinjah SPD „Srce“
Petek, 22. 10. 20.00	pri Cingelcu na Trati pri Borovljah	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: Sekstet Borovlje, MoPZ Borovlje, MGVRangersburg iz Rangsdorfa (Möltal)	
Sobota, 23. 10. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	Misijska tombola Izkupiček je namenjen misijonom na Madagaskarju	Katoliška mladina
Sobota, 23. 10. 19.30	v farnem domu v Selah	Premiera: Rene Obaldia: Veter v vejah sasafrasa KPD „Planina“ (komedija); režija Franci Končan. Igra gledališka skupina KPD Planina Sele.	
Nedelja, 24. 10. 16.00	v farnem domu v Selah	Ponovitev komedije Veter v vejah sasafrasa	KPD „Planina“
Nedelja, 24. 10. 20.00	v avli šole v Globasnici	„Dober večer, sosed – Guten Abend Nachbar“; sod.: Otr. zbor „Živ-žav“, MePZ „Peca“, MoPZ „Franc Leder-Lesičjak“, Gem. Chor Globasnitz, MePZ „Gorišnica“; slavnostni govornik dr. Christof Zernatto	SKD v Globasnici
Ponedeljek, 25. 10. 20.00	pri Florjanu v Vogrčah	Na pragu prijateljstva – Srečanje z Romi in njihovo glasbo. Čisti dobiček namenjen Kulturnemu domu Pilberk	
Ponedeljek, 25. 10. 20.00	v Kulturnem domu na Radišah	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: literata Andrej Kokot in Michael Guttenbrunner, MGVSchneerose iz Šmarjete v Rožu, pevske skupine SPD „Radiše“; slavnostni govornik mag. Peter Kaiser	
Ponedeljek, 25. 10. 19.30	v farni dvorani v Železni Kapli	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: Coppi Vokal, Kvartet „Rož“, družina Zwitter, Gem. Chor der Pensionisten – Ortsgruppe Eisenkappel, MePZ in recitatorska skupina SPD „Zarja“; slavnostna govornica: dež poslanka Melitta Trunk; pozdravni govor: župan dr. Dietfried Haller	
Sobota, 16. 10. 14.00	športni center v Belli	Popoldan z minigolfom; prijave med 14. in 16. uro. Prireditelj šteje tudi za rekreacijski deseterboj	Športna sekcija SPD „Zarja“

RAZSTAVE

TINJE

– Dom v Tinjah – razstava slik Jožice Serafin – olje in akril

CELOVEC

– Deželna galerija, Burggasse 8 – Licht – Flut – Blittersdorfer/Bressnik/Cooper/Filges/Gappmayr/Heise/Horakowa & Maurer/Lobnig/Macher/Roldan/Turk/Zolli (do 31. 10.)

SEMSLAVČE

– Galeirja Šikoronja, Rožek – razstava Caroline 93 – odprto od srede do nedelje od 15. do 19. ure (do 31. 10.)

OBZORNIK

V Srbiji cvete najstarejša obrt

BEOGRAD. Zaradi strašnega pomanjkanja in padca življenjskega standarda se po Srbiji pojavljajo številne agencije, ki se ukvarjajo s posredovanjem in prodajo ljubezni. Pri tem je ustrezno tudi homoseksualcem, saj posredniki ponujajo tudi mlade fante. Samo nekaj mladih je treba imeti in telefon, pa posel že steče, se hvalijo vodje agencij. Cena erotičnega užitka se giblje med 30 in 80 dolarjev, odvisno od kvalitete ponujene „robe“. In kdo v tej stiski

ima toliko denarja, ko pa je povprečna plača 15 dolarjev? Agenti pravijo, da je v Srbiji dovolj takih, ki so obogateli z vojno in ropanjem, poleg tega pa je v Beogradu tudi precej tujcev. Med ženskami, ki se prodajajo, so predstavnice vseh slojev in poklicev. To sicer zaradi sramote počnejo naskrivaj, na telefonski klic ali dogovor, vendar zatrjujejo, da je to edini način, da vsaj za silo „dostojno“ preživijo sebe in svoje družine.

Jelcin ni pojem demokracije

MOSKVA. Ruski predsednik Boris Jelcin je po krvavi odstranitvi upornega parlamenta in njegovih voditeljev utrdil svojo oblast tudi z razpustom sovjetov po republikah, avtonomnih in polavtonomnih regijah, pred Leninovim mavzolejem pa je odstranil častno stražo in ga dal zapreti. Tako je ukinil še zadnjo moskovsko posebnost, ki je izvirala iz prejšnjega sistema.

Jelcina – (ne)demokrata – je ocenil

znameniti evropski liberalni politolog Ralf Dahrendorf. Dejal je, da je partijski aparatčik, ki nima jasne vizije, po kateri poti naj pelje Rusijo. Dahrendorf se je zelo kritično izrekel tudi o brezpogojni podpori Jelcinu, ki so mu jo izrekli zahodni politiki (Clinton, Major, Kohl). Po njegovem mnenju je bilo napačno Jelcina enačiti z demokracijo in Jelcinovo zmago z zmago demokracije.

Pozor, žganjarji!

„Kmečka izobraževalna skupnost (KIS)“ vabi na ekskurzijo k žganjarjem na Štajersko

v soboto, 16. oktobra 1993

Obiskali bomo nekaj najboljših štajerskih žganjarjev

Program:

- družina Högler, Lukasdorf, v bližini Stainza: odlična žganja iz starih vrst jabolk
- vožnja skozi štajersko „cesto jabolk“, z vodičem
- kosilo v „jabolčni vasi“ Puch pri Weizu
- družina Birchheim v bližini Pucha: kuha odlična žganja s kotlom brez vodne kopeli
- kmečki dvor „Hödl“, družina Dunst, Stubenberg am See: moderna žganjarska naprava; 1. avstrijska žganjarska učna pot; vina iz sliv, češpelj in ribezov

Prijave najkasneje do konca septembra na naslov: „Kmečka izobraževalna skupnost (KIS)“, Dr. Joško Tischler Park 1, 9020 Klagenfurt/Celovec, tel. (fax): 0463/382438.

Prispevek odvisen od števila udeležencev.

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKÉ ODPAJE

18.10–19.00

Sreda, 13. 10. Glasbena sredo.
Večerna 21.05 – 22.00 10 let Celovškega zvona

Četrtek, 14. 10. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 15. 10. Kulturni magazin

Sobota, 16. 10. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 17. 10.
6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel (žpk. Dušan Česen)
18.10–19.00 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 18. 10. Interkulturno študijsko srečanje: študenti pedagoške akademije v Celovcu utrjujejo sodelovanje s pedagoškimi fakultetami v Ljubljani

Torek, 19. 10. Partnerski magazin

TRIBUNA BRALCEV

*Wer redet und schreibt, was
ihn gelüstet, muß hören und
lesen, was ihn entrüstet.
(novejši nemški pregovor)*

**Spoštovani gospod
tovariš Janko Messner!
Prevzvišeni gospod
lingvopapist!**

Najprej vam sporočam, da redno berem jezikoslovna priporočila dr. Vrbinca v „Nedelji“ ter Vaša v „Slovenskem vestniku“. Povem Vam, da bolj spoštujem jezikovne nasvete dr. Vrbinca, ker z Vašimi jezikovnimi nasveti skušate bralcem vcepiti tudi svoje politične nazore. Vsevprek pri tem blatite in smešite tudi ljudi, ki se resnično trudijo, da bi napisali kaj v naših tednikih. Navadni Slovenec si kmalu ne bo več upal napisati poročila o raznih prireditvah, ker ne boste jezikovno skritizirali samo njegovega poročila, ampak tudi njegova prepričanja. Pri tem se obnašate kakor papež, ki ima vedno prav.

Tako ste se v zadnjem „Vestniku“ tudi obregnili ob plakat firme Eurocard, ki ste ga videli v izložbi pliberške Posojilnice. Prevod nemškega teksta v slovenščino je res slab. Po Vaši logiki je takšen prevod prišel iz celovške centrale slovenskih Posojilnic. Iz tega sledi, da spustite na poslovanje Posojilnic in Zveze in tudi na novo poslopje Zveze slovenskih združenj v Celovcu cel roj smrdljivih muh, kot je to pač tipično za Vas.

Zveza je v zadnjih letih izdala mnogo dvojezičnih brošur za zahtevno strokovno vsebino. Previde je dala pregledati strokovnjakom in pri tem tudi ni štedila z denarnimi sredstvi. O arhitekturi novega bančnega posloplja imate lahko svoje negativno mnenje, večini Celovčanov in večini celovških Slovencev, s katerimi sem govoril, pa se ta stavba dopade in vsak dan slišim o njej pohvalna mnenja.

Šedaj pa k plakatu Eurocard. Kolikor sem mogel poizvedeti, je ta plakat firma Eurocard na Dunaju založila sama in ga poslala našim Posojilnicam. Direktor te firme je pred nekaj meseci kontaktiral Posojilnico, ki je prodala največ Eurocard-kartic, in ji sporočil, da ima na Dunaju sodelavca iz Slovenije in da bo založil dvojezični plakat za naše potrebe. Pri Zvezi nismo imeli nobenega vpliva na oblikovanje in besedilo tega plakata, ker ga je pripravil in založil sam Eurocard. Vendar pa si Eurocard ne bi zaslužil take kritike, ker mu pri tem nikakor ne moremo odrekati dobrega namena in simpatije do naših Posojilnic. Dandanes pač ni samoumevno, da nas podjetja z Dunaja oskrbujejo z dvojezičnimi plakati.

Zato zelo cenim dobro voljo in simpatijo te firme do nas koroških Slovencev in zavračam Vaše očitke, ki se opirajo na Vaše pomanjkljive informacije. Samo telefonski klic na Zvezo bi zadostoval, pa bi Vam celotno zadevo

Umrli je Peter Župančič

Po daljši bolezni je 5. oktobra v Dolskem pri Ljubljani umrl Peter Župančič, ki smo ga poznali kot velikega prijatelja koroških Slovencev. Pri pogrebnih svečanostih na ljubljanskih Žalah ga je v imenu Zveze slovenskih organizacij njen zastopnik Janko Malle orisal kot osebnost, ki je bila zelo tesno povezana s Koroško, in to v času, ko se je bilo treba odločiti proti nacističnemu nasilju, kakor tudi pozneje, ko je bil rajni Peter kot slovenski konzul v Celovcu marsikdaj tudi uspešen „ambasador“ interesov koroških Slovencev v matični deželi.

Peter Župančič je že v času nacizma na Koroškem bodril k uporu in se sam vključil v partizane, kjer je v glavnem deloval na Zilji. Na Koroškem ni našel samo svoje življenjske družice, pač pa je s svojo humanistično vizijo koroške Slovence vedno bodril k pogumu in samozavesti. Na koroške Slovence ni, kot mnogi iz matične dežele, gledal z nostalgичno naravnanoostjo, pač pa se je zavzemal za tako kvaliteto „slovenstva“, ki bi dobila čim več veljave v smislu enakopravnosti in

enakovrednosti v avstrijski družbi.

Peter Župančič je tudi svoj prosti čas zelo rad preživel s koroškimi rojaki, med drugim je bil častni član Kluba prijateljev lova. Dobro pa se ga v zadnjih letih spominjamo tudi s spominskih pohodov na Arihovo peč, kamor je pogosto pripeljal številne obiskovalce iz Slovenije. Ti pohodi mu niso bili le zabava: s klenim značajem in pokončno držo je vedel, kako potrebno je obujati zgodovinski spomin na čase partizanskega upora slovenskega naroda, in to prav danes, ko sprenevedanja ne manjka. **IM**

J.M.

razložili.

Poslovodja
dipl. trg. J. Habernik

P.S.: Lažje bi prenesli neupravičeno kritiko, če bi Vam Vaše honorarje lahko nakazali na konto pri eni izmed slovenskih bančnih ustanov na Koroškem, kar pa do danes ni bilo mogoče.

**Slovenski
vestnik
čestita!**

gospe **Renati Lesjak** z Metlove za dvojni praznik;
gospodu **Franciju Čertovu** iz Sel za 60. rojstni dan;
Rezki in **Gustlno Novaku** iz Malenc za okrogli življenjski jubilej;
gospe **Uršuli Mucher-Klančnikov** Šeliji v Radčičah za 60. rojstni dan;
gospe **Ani Ogris-Strajnci** n Stranjah za osebni praznik;
gospodu **Wernerju Piskerniku** z Borovnice v Selah z 18. rojstni dan;
gospodu **Hanziju Pegrinu** iz Borovelj za 70. rojstni dan;
gospodu **Andreju Packu** iz Trabesinj pri Kotmari vasi za 15. rojstni dan;
gospe **Milki Blažej** za rojstni dan;
gospe **Tereziji Kerbitz** iz Vogrč za rojstni dan;
gospe **Mariji Nindler** iz Dobrle vasi za rojstni dan;
gospe **Neži Slanovec** iz Galicije za rojstni dan;
gospe **Ursuli Lausegger-Zarkovi** mami iz Slovenjega Plajberka za 70. rojstni dan;
gospe **Mariji Jug** z Borovnice v Selah za 61. rojstni dan;
gospodu **Kristlno Jugu** s Šajde za osebni praznik;
gospe **Urši Mautz** s Šajde za osebni praznik;
gospodu **dipl. inž. Fridlu Konciliju** za rojstni dan;
Gospodu **Martinu Komarju** iz Kazaz za 70. rojstni dan;
Tatjani Pörtsch iz Železne Kaple za 16. rojstni dan;
gospe **Mariji Močilnik** iz Pliberka za 60. rojstni dan;
Slavki in **Sigiju Stropniku** iz Libuč za srebrno obletnico poroke;
gospe **Justi Perč** iz Rinkol za osebni praznik;
gospe **Tereziji Jernej** iz Črговиč za 60. rojstni dan;
gospe **Fridi Marketz** za rojstni dan;
gospe **Marici Rudolf** iz Konovec za 85. rojstni dan;
gospe **Hildi Čertov** z Borovnice v Selah za rojstni dan;
gospe **Mici Čertov-Sienčnikovi** iz Sel za osebni praznik;

SLOVENSKI Nadstrankarski
VESTNIK časopis
korotkih Slovencev

Uredništvo/Redakcija: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija. Tele-
fon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Umerjenost Neta/Klasične: seštevki in/ali izdajatelja in urednikov s posebnimi
poudarki na narodopolnoizmen interesu.

Uredilka/Redaktorka: Irena Kodrek, Sonja Wakonina.

Indajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tavriner Straße 10, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/5143071.

Tisk/Društvo Založništvo in tiskarska družba s.o.j. Druva, Tarnovec Strzale 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/90566, telex 0463/51430071.

Oglaš./Anonizir. Tarnovec Strzale 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40; telex 0463/51430071.

Zastopstvo na Sloveniji: ADIT DZS, Glumčjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, tele. fax 061/3297961, telex 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1900 SIT.

Koroški vestnik 3-4/1992

Koroški vestnik je glasilo Osrednjega odbora skupnosti koroških partizanov v Ljubljani, Zveze koroških partizanov v Celovcu in Klubov koroških Slovencev v Ljubljani in Mariboru. Od 1967 do 1968 je izhajal kot Vestnik odbora koroških partizanov, do preimeno-
vanja 1992 pa kot Vestnik koroških partizanov. Sprememba naslova revije ni bistveno vplivala na vsebinsko
zasnovo, ki pa se bo verjetno še razširila. Publikacija pred-
stavlja tematiko iz koroškoslo-
venske problematike v obdobju
druge svetovne vojne in po
njej, dejavnosti koroških Slo-
vencev in njihovih organizacij,
društev, publikacij in ustanov.

Tokrat številka začenja s prispevkom **Sandija Sitarja**, ki nas ob kratki predstavitvi največjega slovenskega fizika Jožefa Stefana (januarja letos je minilo 100 let od njegove smrti) vodi v resno razmišljanje o pomenu Stefanovega slovenstva za „promocijo“ slovenske države v svetu, o Jožefu Stefanu kot o „kulturnem poslancu največjega ugleda in vpliva“. Takšen status pa mu moramo priznati najprej doma. V reviji je objavljena tudi naročilnica na Sitarjevo monografijo o Stefanu.

Pričujoči zvezek je v marsičem nadaljevanje 1-2 številke, kar potrjujeta naslednja dva prispevka.

Marjan Linasi v obširnem prispevku nadaljuje z orisom pronicističnega in narodnoosvobodilnega boja na Koroškem v času druge svetovne vojne. V drugem delu obravnava razmah partizanstva od reorganizacije partizanske vojske (razpustitev Koroške grupe odredov in ustanovitev Koroškega odreda) septembra 1944 do zaključnih bojov maja 1945. Pri tem sledi razvoju in organiziranju partizanskih formacij in njihovih akcij na območju južno in od spomladi 1944 severno od Drave. Posebej avtor spremlja politično delovanje: nastanek mreže OF in KPS, delovanje Varnostne obveščevalne službe (VOS) OF in od februarja 1944 Vojske državne varnosti (VDV) ter reakcije in nemških vojaških organov na aktivnosti koroškega osvobodilnega gibanja. Velja omeniti, da je članek referenčno obdelana sinteza z mnogo dejstev in podatkov, ki natančno reprezentirajo takratne dogodke. Linasi pri tem poudarja predvidnost pri številčnem navajanju partizanskih akcij, izgub na obeh straneh, civilnih žrtev, materialne škode in pri ugotavljanju pozitivnega odnosa koroških Slovencev (70–80%) do narodnoosvobodilnega gibanja. V posebnem poglavju obdeli tudi partizanske dejavnosti: tisk, komunikacijske zveze ter preskrbo partizanov in civilnega prebivalstva.

Tom M. S. Priestly iz Edmontona v Kanadi tokrat končuje z analizo položaja slovenskega jezika v dveh skupnostih v Borovljah/Ferlach in Selah/Zell Pfarre. Vprašanje obdela z multidisciplinarnega in psihosociolingvističnega vidika ter predstavi sistem okoliščin.

ško govoreči tisti, ki se podre-
jajo normam večine, slovensko
govoreči pa tisti, ki so deviant-
ni; v manjših skupnostih kot so
Sele pa je ravno obratno in so
nemško govoreči tisti, ki so de-
viantni.

ki vplivajo na jezikovno vedenje koroških Slovencev. Študija je tabelarično obdelana. Avtor med drugim ugotavlja, da so v Borovljah, pa tudi v večini koroških mest, v glavnem nem-

Franč Šetinc razmišlja o 60.000 med drugo vojno pregnanih Slovincih kot delu peklenškega načrta, ki je za izgon predvidel 220-270.000 ljudi. Tu opozarjam na neskladje podatkov, saj dr. Tone Ferenc, zgodovinar in specilist za to tematiko, v svojih raziskavah navaja izgon 80.000 Slovencev od 220-260.000 predvidenih. Šetinc opozarja na nepoznavanje problematike izgnanstva. Sicer pa so izgnanci organizirani v Društvo izgnancev Slovenije (ustanovljeno v Brestanici 1991); prek različnih državnih organov se zavzemajo za povrnitev škode pregnancem in drugim žrtvam fašizma.

Tu sta še dva članka iz sedanjosti Korošcev in sicer govor **Antona Skobirja** na proslavi krajevnega praznika v Kotljah jeseni 1992 in **Marjana Linasija** o delu Koroškega pokrajinskega muzeja v letu 1992 in načrtih za 1993. **Lovro Prek** piše o partizanskem življenju lani umrlega Karla Pohlevna Draga.

Polovico zvezka obravnavanega glasila predstavlja sistematičen pregled (nastanek, razvoj in delovanje) organizacij, društev, ustanov in javnih glasil koroških Slovencev, ki sta ga uredila **Nada Vilhar** in **Janez Stergar**, oba iz ljubljanskega inštituta za narodnostna vprašanja. Prvi del pregleda je izšel v 3-4 številki 25. letnika glasila, drugi pa v prejšnji številki.

Novo ime in novo zunanjo podobo publikacije, ki jo sedaj zaznamuje knežji kamen, je predstavila že lani izšla 1-2 številka. Dodati pa moram, da je ob teh novostih v prihodnje treba odpraviti še številne tiskarske napake, ki motijo zanimivo branje.

Damijana Zelnik

**Z veseljem naznanjamo
otvoritev naših ordinacij:**

Dr. Silvija VELIK – ginekologinja
Ordinira po telefonskih naročilih na štev.: (0463) 54050 ali **0463/048/848.**

Dr. Marta STADLER-RUTAR – zdravnica za otroke
Ord. čas: po. – sr., pet. od
9. do 12. ure
čet. od 15 do 17. ure

Dr. Alexander STADLER
– ginekolog – specialist za
neplodnost

Ord. čas.: po., čet., od 8.30 do 13.30
to. od 8.30 do 13.30 in od 16. do 19. ure

Pogodba z vsemi zavarovalnicami
Vsi v Linsengasse 64/9020
Celovec. Tel.: (0463) 54050.

Dve pomembni točki proti celovški Austrii

SAK – Austria Celovec 1 : 0

SAK: Preschern, Savič, Pappler, F. Sadjak, A. Sadjak, Wölbl (82. S. Sadjak), Ramšak (87. Zankl), Šmid (v 28. minuti izključen), Blajs, M. Sadjak, Lippusch

Sicer nekoliko sreče je SAK preteklo nedeljo premagal Austrio in dokončno dokazal vsem, da je res številka 1 v Celovcu, čeprav je ta čas še nekoliko oddaljen od prvega mesta na lestvici, kar bi bilo trenerju slovenskih nogometašev dr. Ramšaku veliko ljubše.

Pred 1.000 gledalci se je v prvem polčasu razvi-

no pred vrata SAK, vendar je v 60. minuti srečanja Hermann Lippusch poskrbel za edini in tako pomembni zadetek. Po napaki obrambnega

ru poraza bi bil zaostanek SAK za prvim že precejšen, tako pa je še vse možno. „Ti dve točki sta za nas tudi psihično velikega pomena, ker nas čakajo še težke preizkušnje. Zelo sem optimističen za pokalno tekmo proti Kufsteinu, prav tako pa sem prepričan, da bomo vsi skupaj doživeli še „lepo jesen“, da se bomo lahko rehabilitirali, saj imamo še derbi proti Pliberku in tekmo proti

WAC, kjer lahko pokažemo, da še nismo pozabili igrati atraktivnega nogometa, in tako uspešno zaključimo jesenski del prvenstva. Zame je povsem jasno: ekipa, ki je dve leti zapored osvojila prvo mesto, se sedaj ne more in ne sme boriti za peto mesto. Zato bomo storili vse, da spet osvojimo prvo mesto in v tretje poskusimo našo srečo v kvalifikacijskih tekmah.“

Športna sekcija SPD „Zarja“

vabi

na minigolf-popoldan, ki bo v soboto, 16. 10. '93 od 14. ure naprej v športnem centru v Beli. Prijave so možne med 14. in 16.30 uro. Prireditev šteje tudi za rekreacijski deseterboj. Prirčno vabljeni!

Piše Eda Velik

la tekma, ki sicer ni bila na zelo visokem nivoju, vendar je imel SAK nekoliko več od igre in dve dobri priložnosti.

V 28. in 29. minuti pa je prišlo do najbolj kritične situacije v prvem polčasu, ko je sodnik Fischer najprej izključil igralca SAK Marjana Šmida in takoj za tem še igralca Celovčanov oba zaradi prekrška brez žoge.

Po pavzi je tekma postala zanimivejša, Celovčani so skušali obrniti tekmo sebi v prid in tako prišli nekajkrat nevar-

igralca Austrie je z močnim strelom poslal žogo v mrežo. Čeprav so slovenski nogometaši imeli še nekaj stoodstotnih priložnosti, se je tekma končala le z enim zadetkom.

Trener dr. Ivan Ramšak je po tekmi dejal, da je bila ta zmaga v sedanjih situaciji zelo pomembna, ker so bili pod hudim pritiskom, kajti WAC je ponovno zmagal in v prime-

Avstrijski pokal

SAK : KUFSTEIN

V soboto, 16. 10. '93, ob 14. uri pride v Trnjo vas drugoligaš Kufstein, ki je trenutno na 9. mestu lestvice.

Težka, a ne brezupna naloga za slovenske atlete.

Navijači vabljeni!

Hermann Lippusch je v tej sezoni zabil že šesti gol za SAK

Ostali rezultati:

Podliga vzhod

ASK : Bilčovs

3 : 3

1. razred D

Labot : Globasnica

1 : 1

Železna Kapla : Frantschach

1 : 0

Sele : Šentandraž

1 : 1

Merlova : Dobrla vas

4 : 1

Šmihel : Šentpavel

1 : 1

Hokej na ledu

Ni še končana nogometna sezona, že se na ledu podijo za črno ploščico, za puckom. Kot lani so tudi letos hokejsko sezono začeli s tako imenovano Alpsko ligo, v kateri tudi letos manjkajo moštva iz Slovenije. Italijanska moštva so se izrekla proti nastopu Slovencev. Tako tekmujejo za naslov alpskega prvaka le moštva iz Avstrije in Italije oz. Južne Tirolske.

11 moštev je iz Italije, za Avstrijo pa tekmujejo VSV (Beljak), KAC (Celovec), EC Graz in Feldkirch (Predarlška).

Tudi letos je glavni favorit moštvo AC Milan Lion, v ožji izbor pa so od začetka prištevati tudi EC Graz, ki ima 32 milijonov šilingov drago moštvo. Po devetih kolih pa presenečajo prav hokejisti celovškega kluba KAC, kar pripisujejo novemu trenerju Fincu Raunu Korpiju, ki je moštvu spet zbudil veselje do igranja.

21-letni Andi Puschig, eden najprespektivnejših igralcev KAC, je pred kratkim navedel nekaj vzrokov, zakaj so letos tako uspešni začeli: – intenziven trening že od meseca maja dalje, ki ga je vodil Korpi sam; – zelo raznolike vaje na ledu;

– Korpiju je hitro uspelo tako za obrambo kot za napad poiskati pravo

„mešanico“ igralcev; – svojo ljubezen do hokeja je prenesel tudi na igralce in – legionarji so izvrstni igralci.

Tekmovanje se je začelo 11. septembra, končalo pa se bo 14. decembra – po 28. kolih. Finale pa bo 18. in 19. decembra, na njem pa se bodo pomerila med seboj še enkrat prva štiri moštva končne lestvice.

Takoj 21. decembra pa se že začne avstrijsko hokejsko prvenstvo, v katerem sodelujejo le še štiri moštva, ki sedaj sodelujejo tudi v alpski ligi. Torej avstrijske hokejiste čaka dolga in naporna sezona, saj v tej sezoni sodelujejo tudi na svetovnem prvenstvu skupine A, maja 1994. Trenutno povsem nepričakovano vodijo celovški hokejisti (KAC) pred AC Milanom in Feldkirchnom. Beljačani so na sedmem mestu.

Tudi v Sloveniji so začeli s tretjim državnim hokejskim prvenstvom. Prva dva naslova so osvojili hokejisti z Jesenic.

Letos spet tekmuje sedem moštev: Olimpija Hertz, Maribor, Celje, Slavija, Bled, Triglav in Jesenice.

Z odličnimi tujci, domačimi reprezentanti in mladimi nadarjenimi hokejisti so okrepljeni klubi pripravljeni na zanimivo prvenstvo.

ODBOJKA

Dob premagal Enns!

SK Puntigamer Aich/Dob : Union Enns 3:1

V nedeljo so odbojkarji Doba v športni dvorani v Šentpavlu gostili moštvo Ennsa. Tekme so se lotili precej samozavestno, saj gostujoče moštvo lani nikoli ni premagalo Dobljanov. Gostom je uspelo zmagati v enem setu, ko je trener v igro poslal mlade igralce. To je že druga zmaga Dobljanov, saj so prejšnji teden v prvi prvenstveni tekmi premagali odbojkarje Linza. Seveda so sedaj vsi radovedni, kako bodo Dobljani v nedeljo igrali proti MÖMA v gosteh na Dunaju. Möma je znan kot nevaren nasprotnik, s katerim imajo Dobljani slabe izkušnje. Zvesti navijači bodo prav gotovo v večjem številu spremljali domače igralce na Dunaj. Tekma bo v soboto, 16. 10., ob 18. uri v športni dvorani Himberg.

Marko Trampusch

Novih skakalnic v Zahomcu je zagotovo najbolj vesel dolgoletni trener Franc Wiegeler

V Zahomcu nared nov skakalni center

V zadnjih mesecih si je ŠD Zahomec s finančno podporo dežele in občine zgradilo štiri skakalnice (75 m, 50 m, 30 m, 20 m). Pri načrtovanju je Zahomčanom pomagal izkušen strokovnjak inž. Janez Gorišek.

Skakalnice so izredno dobro prilagojene terenu, tako da naravi ni bilo potrebno dodati ne betona in ne železa, na kar so v Zahomcu zelo ponosni.

Otvoritev naprav bo letos decembra. Do tedaj naj bi bila končana vsa dela. Načrtovana je namreč še gradnja sodniškega stolpa, naprave za umetno sneženje ter vzpenjače. S tem sodobnim skakalnim centrom je zagotovljeno, da bodo mladi športniki imeli iz-

vrstne možnosti za trening in tako nadaljevali z uspehi nekdanjih ziljskih skakalcev Schnabla, Milioniga, Wallnerja in drugih. Da bodo tudi mlajši krepko startali v zimsko sezono 93/94, so se poleti krepko pripravljali na treningih in tekmah v Sloveniji, Nemčiji, po Češkem in v Avstriji. Dosegli so celo vrsto lepih uvrstitev. V Guncljah pri Ljubljani je zmagal Stefan Kaiser. V Lomnicah (Čeh.) je bil v močni konkurenci Hans Milonig ml. 2., Kaiser pa 6., v Saalfeldnu in v Eisenerzu pa so se na mednarodnih tekmah pomerili šolarji in mladinci, pri čemer je Florian Riefenthaler dosegel 3., Müller pa 12. mesto.